

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/63/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012840
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123012840.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Kristíny Ferencziovovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 06.12.2023, č. k. 35PP/77/2023 - 35, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23.05.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z
a m i e t a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 1T/83/2022 zo dňa 16.03.2023.

2. Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť, ktorú bližšie písomne neodôvodnil. Prokurátorka sa na verejnom zasadnutí vzdala práva na podanie sťažnosti.

3. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

4. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

5. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

6. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia uvedeného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Návrh odsúdeného zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený spĺňa formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody), nespĺňa prvú materiálu podmienku (vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie) a druhú materiálu podmienku (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho podmienenom prepustení na slobodu).

7. V odôvodnení súd prvého stupňa k nesplneniu prvej materiálnej podmienky po zrekapitulovaní hodnotenia odsúdeného uviedol, že u odsúdeného možno konštatovať nestabilné správanie sa vo výkone trestu. Správanie odsúdeného hodnotil komplexne za celé obdobie výkonu jeho trestu na základe dôkazov vykonaných na verejnom zasadnutí v čase rozhodovania. Kladný záver o správaní sa

odsúdeného nemožno konštatovať z hodnotenia jeho správania sa za celé doterajšie obdobie výkonu trestu. Zo správy ústavu vyplýva, že doteraz nebol disciplinárne odmenený. Dňa 15.11.2023, teda v čase po podaní žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, sa dopustil závažného disciplinárneho previnenia a to užitia alkoholu na pracovisku, za čo mu bol uložený disciplinárny trest - celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu na dobu desať dní. Vzhľadom na správanie sa odsúdeného počas celého doterajšieho výkonu trestu možno konštatovať, že toto je nestabilné, vykazujúce pozitívne, ale aj negatívne periódy. Po komplexnom zhodnotení nemožno prijať záver, že počas niekoľkoročného výkonu trestu by sa odsúdený polepšil. Ak aj vo výkone trestu bolo možné identifikovať postupný proces nápravy, pri súčasnej existencii závažného porušenia ústavného poriadku, prvostupňový súd dospel k záveru, že prvá materiálna podmienka splnená nie je.

8. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že vo vzťahu k druhej materiálnej podmienke jej splnenie /nesplnenie nie je pre rozhodnutie vo veci samej podstatné, nakoľko všetky zákonné podmienky pre podmienené prepustenie musia byť splnené kumulatívne. Keďže prvá materiálna podmienka splnená nie je, tak aj v prípade, ak by druhá materiálna podmienka, splnená bola, súd návrhu vyhovieť nemôže. Pre úplnosť prvostupňový súd ale uviedol, že ani tretia zákonná (druhá materiálna) podmienka, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho po jeho prepustení na slobodu, podľa názoru súdu splnená nie je. Prvostupňový súd poukázal na to, že odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody v trvaní 2 roky a 4 mesiace, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 1T/83/2022 za spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona spáchaný prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokusom prečinu krádeže podľa § 14 ods. 1, § 212 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že odsúdený má celkovo 7 záznamov pre trestnú činnosť takmer výlučne majetkového alebo drogového charakteru. Z odpisu trestov tiež vyplýva, že odsúdenému boli za predchádzajúcu trestnú činnosť už v minulosti, v prípade časovo prvých odsúdení, ukladané opakovane podmienené tresty odňatia slobody. Trestnej činnosti sa ale naďalej dopúšťal, o čom svedčí ďalšia trestná činnosť odsúdeného. V ďalšom uviedol resocializačnú prognózu, ktorá je podľa hodnotenia ústavu menej priaznivá a ani riaditeľ ústavu neodporučil podmienené prepustenie odsúdeného. Skúsenosti s predchádzajúcim spôsobom života odsúdeného, najmä početnosť a druhová rovnorodosť trestnej činnosti, svedčia o nedostatku rešpektu k dodržiavaniu právnych noriem u odsúdeného. Správanie odsúdeného neumožnilo vysloviť sa v prospech jeho novej pozitívnej prognózy, t. j. že by v prípade prepustenia viedol riadny život na slobode. Takéto očakávanie je u odsúdeného podľa názoru prvostupňového súdu nereálne, pretože odsúdený už mal v minulosti šancu v podobe potrestania formou alternatívnych trestov preukázať, že vie viesť riadny život, túto možnosť nevyužil, opakovane sa dopúšťal trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený. Z uvedeného dôvodu prvostupňový súd má preto obavu, že aj v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, odsúdený nebude viesť riadny život, keďže predchádzajúce miernejšie formy potrestania nemali na odsúdeného žiadny pozitívny vplyv. Je toho názoru, že odsúdený ako niekoľkonásobný recidivista spôsobom svojho doterajšieho života neposkytuje garanciu a nezmierňuje obavu z páchania trestnej činnosti.

9. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

10. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienené prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmienené prepustenie odsúdeného.

11. Sťažnostný súd pre zvýraznenie správnosti úvah prvostupňového súdu opakuje, že pokiaľ ide o nesplnenie prvej materiálnej podmienky, z hodnotenia poskytnutého Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by svedčali o polepšení odsúdeného. Záver hodnotiacej správy odsúdeného môže v určitom smere vyznieť pozitívne, je z nej zrejmé, že sa odsúdený adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak na druhej strane nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Odsúdený doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave, ciele programu zaobchádzania plní iba čiastočne, neabsolvoval žiaden rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania, nie je poverený žiadnou funkciou z radu väzňov, zaujíma iba čiastočne kritický postoj k svojej trestnej činnosti, trestnú činnosť čiastočne racionalizuje, a ani nezískal žiadnu disciplinárnu odmenu, práve naopak bol dňa 15.11.2023 disciplinárne potrestaný za užitie alkoholu na pracovisku. Odsúdený teda počas doterajšieho výkonu

trestu neurobil nič, čím by súd presvedčil, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. Plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. Sťažnostný súd uvádza, že správanie odsúdeného bolo isté obdobie bez disciplinárnych trestov, dokonca možno uviesť na požadovanej úrovni, avšak rozhodne nie je možné prehliadnuť zmenu záveru jeho hodnotenia, kedy jeho správaním došlo k závažnému porušeniu ústavného poriadku (disciplinárne potrestanie, čiastočné plnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a neodporúčanie ho podmiennečne prepustiť). Prvostupňový súd správne skonštatoval, že pre posudzovanie splnenia prvej materiálnej podmienky je dôležité komplexne skúmať celé sledované obdobie doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody odsúdeným, a preto nie je možné, ani z pohľadu sťažnostného súdu, dospieť k záveru, že odsúdený svojim správaním v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody preukázal polepšenie. Odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody nepretržite od 15.7.2022 (začiatok trestu po započítaní výkonu väzby), pričom si nevytvoril priestor na získanie disciplinárnej odmeny (práve naopak bol disciplinárne potrestaný v priebehu konania o podmiennečnom prepustení). V prípade odsúdeného teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

12. V súvislosti so sťažnosťou odsúdeného sťažnostný súd zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

13. Pokiaľ ide o nesplnenie druhej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, aj tu sa sťažnostný súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu.

14. V tejto súvislosti je potrebné primárne poukázať na skutočnosť, že u odsúdeného nemožno konštatovať polepšenie, a preto s poukazom na nesplnenie prvej materiálnej podmienky, resocializačnú prognózu odsúdeného, jeho trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti nemožno konštatovať, že odsúdený aktuálne spĺňa podmienky na podmiennečné prepustenie.

15. Sťažnostný súd pripomína, že naplnenie druhej materiálnej podmienky je podmienené naplnením prvej materiálnej podmienky. To znamená, že od odsúdeného je možné očakávať, že bude viesť riadny život, len ak počas výkonu trestu preukázal polepšenie plnením svojich povinností a svojim správaním, čo v uvedenom prípade preukázané nebolo.

16. Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

17. Za daného stavu vecí sťažnostný súd zdieľa názor prvostupňového súdu, že podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Z uvedených dôvodov, v prípade podmiennečného prepustenia odsúdeného, existuje pre spoločnosť riziko recidívy, a preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona.

18. Pre zvýraznenie správnosti tejto úvahy prvostupňového súdu, sťažnostný súd opakuje, že posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Súdom môže pri hodnotení osoby odsúdeného zohľadniť skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodí príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti jeho nápravy a polepšenia. Možnú recidívu v budúcnosti odôvodňuje aj správanie sa odsúdeného v minulosti, nejde teda o subjektívny názor prvostupňového súdu, ale vychádza z objektívnych kritérií, ktorým je odpis registra trestov. Opakované protiprávne konania odsúdeného, za ktoré bol postihnutý trestom (odsúdenia na území Slovenskej republiky v rokoch 2003, 2010, 2020 opakovane, 2022 a mimo územia Slovenskej republiky v rokoch 2017, 2019) odôvodňujú záver, že rozhodnutie prvostupňového súdu o jeho podmiennečnom neprepustení z výkonu trestu odňatia slobody vychádza z konkrétnych skutkových zistení uvedených prvostupňovým súdom. Deklarovanie snahy odsúdeného viesť riadny život predostreté na verejnom zasadnutí, nebolo ani pre sťažnostný súd dostatočnou zárukou na jeho podmiennečné prepustenie. Z vykonaného dokazovania je zrejme, že na

nápravu odsúdeného a uvedenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemali v minulosti vplyv žiadne z predchádzajúcich uložených trestov, pretože sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti prevažne drogového a majetkového charakteru (nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, krádež). Taktiež je nevyhnutné zohľadniť, že odsúdený po splnení si povinnosti viesť riadny život v skúšobných dobách podmiennečného odsúdení mal dostatok možností na slobode preukázať, že vie viesť riadny život, no tieto príležitosti nevyužil a naďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti, konkrétne dňa 08.07.2022, kedy sa dopustil trestnej činnosti, pre spáchanie ktorej je momentálne vo výkone trestu odňatia slobody, a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmiennečné prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel, keď tento účel nebol doposiaľ naplnený žiadnym z uložených a odsúdeným vykonaných trestov. Na dôvažok resocializačná prognóza u odsúdeného je menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti. Aj sťažnostný súd má vážne a dôvodné pochybnosti o tom, či odsúdený v budúcnosti v prípade podmiennečného prepustenia povedie riadny život, a preto je namieste konštatovať, že odsúdený nespĺňa všetky zákonné podmienky pre podmiennečné prepustenie a prvostupňový súd správne návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie zamietol.

19. Tento záver nijakým spôsobom neneguje ani argumentácia odsúdeného predostretá na verejnom zasadnutí prostredníctvom ktorej sa snažil vysvetliť svoje konanie, za ktoré bol disciplinárne potrestaný. Z pohľadu sťažnostného súdu nemožno opomíňať fakt, že negatívny poznatok vo forme disciplinárneho previnenia sa vyskytol a je žiadúce ho posudzovať v rámci rozhodovania o podmiennečnom prepustení. Pokiaľ odsúdený vysvetlil okolnosti, za ktorý došlo k disciplinárnemu previneniu a poukázal aj na jeho závažnosť, k tomuto krajský súd uvádza, že každé disciplinárne previnenie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody má povahu protiprávneho konania, pretože jeho protiprávnosť sa odvodzuje nielen od vykonávacích predpisov (Poriadok na výkon trestu odňatia slobody), ale aj od noriem, ktoré sú obsahom ústavného poriadku, a od samotných ustanovení zákona upravujúceho samotný výkon trestu odňatia slobody. Sťažnostný súd má disciplinárny trest ako právoplatne uložený a je potrebné brať na zreteľ túto skutočnosť pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení odsúdeného, pričom správanie sa odsúdeného nemožno ospravedlniť jeho rodinnými problémami, ktoré sa majú riešiť iným spôsobom ako nedovoleným popíjaním na pracovisku v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, v ktorých sa má dosiahnuť práve jeho prevýchova.

20. Odsúdený na verejnom zasadnutí oľutoval spáchanie trestnej činnosti a vyjadril svoju snahu o nápravu, k tomuto sťažnostný súd uzatvára, že tieto tvrdenia nepostačujú pre záver, že jeho náprava bola po čiastočnom výkone trestu odňatia slobody dovŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Snahu odsúdeného o vedenie riadneho života v prípade prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, ktorý by viedol tak, aby sa do budúcnosti nedostával do rozporu s právnymi normami, sťažnostný súd nijako nespochybňuje.

21. Rovnako tak tvrdenia odsúdeného na verejnom zasadnutí ohľadom na jeho rodinného zázemia považoval sťažnostný súd za nerelevantné pre posúdenie podmienok na jeho podmiennečné prepustenie. Toto zázemie mal odsúdený aj pred výkonom terajšieho nepodmiennečného trestu, ktoré ho však neodradilo v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Samotná proklamovaná snaha odsúdeného o zabezpečenie starostlivosti o chorú matku nie je dôvodom na podmiennečné prepustenie odsúdeného v prípade, ak súd nemá za preukázané splnenie materiálnych podmienok na jeho podmiennečné prepustenie.

22. S poukazom na vyššie uvedené sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, nakoľko táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.